

Nacionalni inštitut
za javno zdravje

PREVENTIVNO ZDRAVSTVENO VARSTVO OTROK IN MLADOSTNIKOV (OTML) pilot

Definicije in metodološka navodila za sprejem podatkov za spremljanje preventivnega zdravstvenega varstva otrok in mladostnikov na primarni ravni , v 1.01

Ljubljana, februar 2019

Spremljanje sprememb

Datum	Verzija	Opis spremembe	Avtor spremembe
10.12.2018	1.00	Pri vseh podatkih vezanih na datume (Datum zajema OD/DO, Datum rojstva, Datum stika) se zaradi uskladitve XML sheme spremeni format v Date: LLLL-MM-DD.	P. Nadrag
20.12.2018	1.01	Spremenjeno navodilo pri podatku Zdravstvena številka. Spremenjeno navodilo pri podatku Podlaga za zdravstveno zavarovanje.	
13.2.2019		Končno oblikovanje in usklajevanje definicij, formatov,...	

Pripravili:

(razvrstitev po abecednem vrstnem redu)

Tanja Metličar
Petra Nadrag
Tjaša Pibernik
Rade Pribaković Brinovec
Sonja Tomšič

Zaščita dokumenta

© 2019 NIJZ

Vse pravice pridržane. Reprodukija po delih ali v celoti na kakršenkoli način in v kateremkoli mediju ni dovoljena brez pisnega dovoljenja avtorja. Kršitve se sankcionirajo v skladu z avtorsko pravno in kazensko zakonodajo.

KAZALO

UVOD.....	7
NAMEN DOKUMENTA IN OMEJITVE	7
DINAMIKA POROČANJA.....	8
POVZETEK POMEMBNIH SPREMEMB.....	9
BELEŽENJE PODATKOV V ZBIRKI ZUNAJBOLNIŠNIČNIH OBRAVNAV	9
PRIPRAVA IN PRENOS PODATKOV	9
SPLETNA APLIKACIJA eSZBO	9
POGOJI IN POSEBNOSTI PRI BELEŽENJU PODATKOV	10
Sprožilci za posamezno vsebinsko področje SZBO	10
DEFINICIJE KONCEPTOV.....	11
DEFINICIJE IN OPIS PODATKOV	16
Skupni del	17
Podatki o paketu	17
1. ID PAKETA.....	17
2. ID POP. PAKETA	17
3. DATUM ZAJEMA OD	17
4. DATUM ZAJEMA DO	18
5. ŠTEVILO ZAPISOV.....	18
6. TIP DOGODKA.....	18
7. VSEBINSKO PODROČJE	18
Identifikator obravnave.....	19
8. ID OBRAVNAVE SZBO.....	19
Podatki o izvajalcu.....	19
9. OZNAKA IZVAJALCA	19
10. ŠIFRA LOKACIJE.....	20
11. VRSTA in PODVRSTA ZDRAVSTVENE DEJAVNOSTI (VZD) 1. in 2. raven.....	20
O obravnavi	20
12. RAZLOG OBRAVNAVE (ZZZS)	20
13. VSEBINA OBRAVNAVE (ZZZS).....	21
14. TIP PLAČNIKA.....	21
Podatki o pacientu.....	22
15. ENOTNA MATIČNA ŠTEVILKA OBČANA (EMŠO)	22
16. ZDRAVSTVENA ŠTEVILKA (ZZZS ŠTEVILKA ZAVEZANCA)	22
17. SPOL.....	23
18. DATUM ROJSTVA.....	23

19.	DRŽAVA STALNEGA PREBIVALIŠČA.....	23
20.	OBČINA OBIČAJNEGA PREBIVALIŠČA.....	24
21.	DRŽAVLJANSTVO	24
22.	PODLAGA ZA ZDRAVSTVENO ZAVAROVANJE.....	24
	Časovna opredelitev.....	25
23.	DATUM STIKA	25
24.	URA PRIHODA.....	25
	Podatki o nosilcu stika.....	25
25.	PODATKI O NOSILCU STIKA (ZDR. DELAVCU/ZDR. SODELAVCU).....	25
	Podatki o diagnozi in vrsti zdravstvenih storitev.....	26
26.	DIAGNOZA (do 5).....	26
27.	ZUNANJI VZROK POŠKODBE ali ZASTRUPITVE (do 3)	26
28.	KRONIČNA BOLEZEN, DIAGNOZA (do 5).....	27
29.	VRSTE ZDRAVSTVENIH STORITEV (VZS) (do 5).....	27
	Podatki o listinah.....	28
30.	IZDANE LISTINE (do 10)	28
31.	PREJETE LISTINE.....	29
	Preventivno zdravstveno varstvo otrok in mladostnikov na primarni ravni.....	29
35.	TELESNA VIŠINA.....	29
36.	TELESNA MASA.....	30
37.	OBSEG GLAVE	30
38.	OBSEG TREBUHA	31
39.	OSTRINA VIDA.....	31
40.	STRABIZEM	31
41.	SLUH	32
42.	DENVER II RAZVOJNI PRESEJALNI TEST (DRPT)	32
43.	SISTOLNI KRVNI TLAK.....	33
44.	DIASTOLNI KRVNI TLAK.....	33
45.	ADAMSOV TEST PREDKLONA (ATP).....	34
46.	SRČNA FREKVENCA.....	34
47.	PALPACIJA ŠČITNICE	34
48.	SISTEMATIČNI PSIHOLOŠKI PREGLED (SPP3).....	35
49.	LOGOPEDSKI PREGLED, OCENA GOVORA.....	35
50.	RETENCIJA TESTISEV (STAROST 6m).....	36
51.	STAROST OB MENARHI.....	36
52.	INDIVIDUALNA ZDRAVSTVENA VZGOJA	36

53.	SKUPINSKA ZDRAVSTVENA VZGOJA	37
	PRILOGA 1: SEZNAM ŠIFRANTOV	38
	PRILOGA 2: INFORMATIVNA STRUKTURA ZAPISA PODATKOV ZA POROČANJE	38
	PRILOGA 3: SZBO OPREDELITEV OBVEZNEGA VNOSA PODATKOV	40

Slovarček kratic

EIM	Enotni informacijski model oz. Enotne definicije ključnih pojmov v zdravstvu (Uradni list RS, št. 40/14)
eSZBO	Aplikacija za elektronsko poročanje podatkov o zunajbolnišničnih obravnavah (SZBO)
KZZ	Kartica zdravstvenega zavarovanja
MKB-10-AM	Mednarodna klasifikacija bolezni in sorodstvenih zdravstvenih problemov za statistične namene, Avstralska modifikacija, verzija 6
MZ	Ministrstvo za zdravje
NIJZ	Nacionalni inštitut za javno zdravje
OE	Območna enota
RIZDDZ	Register izvajalcev zdravstvene dejavnosti in delavcev v zdravstvu (RIZDDZ)
SBO	Spremljanje bolnišničnih obravnav
SZBO	Spremljanje zunajbolnišničnih obravnav
VZD	Vrsta zdravstvene dejavnosti
VZS	Vrste zdravstvenih storitev
ZPacP	Zakon o pacientovih pravicah (Uradni list RS, št. 15/2008)
ZUBSTAT	Program za obdelavo in sistem poročanja podatkov zunajbolnišnične zdravstvene statistike (Poročila o obiskih in napotitvah, Poročila o boleznih in stanjih, Poročila o kadrih in urah)
ZZPPZ	Zakon o zbirkah podatkov s področja zdravstvenega varstva (Uradni list RS, št. 65/2000)
ZZS	Zdravniška zbornica Slovenije
ZZZS	Zavod za zdravstveno zavarovanje Slovenije

V dokumentu uporabljeni izrazi, zapisani v moški spolni slovnični obliki, so uporabljeni kot nevtralni za moške in ženske.

UVOD

Začetek nacionalnega spremljanja podatkov o preventivnih pregledih otrok in mladostnikov lahko umestimo v leto 1958, s Poročilom o sistematičnih pregledih malih in predšolskih otrok (od 2. pa vse do 7. leta) in Poročilom o izvršenih sistematičnih pregledih šolskih otrok.

Preventivno zdravstveno varstvo otrok in mladostnikov ureja Pravilnik za izvajanje preventivnega zdravstvenega varstva na primarni ravni (Ur.l.RS, št. 19/1998, 47/1998, 26/2000, 67/2001, 33/2002, 37/2003, 117/2004, 31/2005, 83/2007, 22/2009, [17/2015](#), [47/2018](#), [57/2018](#) in [57/2018](#)), ki predpisuje obseg in vsebino preventivnih dejavnosti ter organiziranost varstva, izvajalce ter normative, ki naj bi bili osnova za načrtovanje zdravstvenega varstva otrok in mladine do 19. leta.

Pravilnik določa program sistematičnih preventivnih pregledov s presejalnimi testiranjem, obvezno in priporočeno cepljenje, vrste namenskih preventivnih pregledov, timsko obravnavo, medicinsko svetovanje ter programirano zdravstveno vzgojo glede na značilnosti posameznih razvojnih obdobj.

Program preventivnega zdravstvenega varstva otrok in mladostnikov obsega različne programe v zdravstvenem varstvu za novorojenčke, dojenčke in otroke do dopolnjenega 6. leta starosti, šolske otroke in mladino do dopolnjenega 19. leta ter vzgojo za zdravje za otroke in mladostnike ter starše, vključno s šolo za bodoče starše.

Sistematični preventivni pregledi novorojenčkov, dojenčkov, otrok ter mladostnic in mladostnikov se vsebinsko nekoliko razlikujejo glede na starost otroka, okvirno pa vključujejo pregled zdravstvene dokumentacije, anamnezo, pregled otroka, meritve in presejalne teste, pogovorom z otrokom, zdravstveno-vzgojne aktivnosti in po potrebi cepljenje. Pomemben del programa je namenjen preprečevanju bolezni in krepitvi zdravja z zdravstveno vzgojnim svetovanjem in skupinsko zdravstveno vzgojo. Zdravstveno-vzgojne aktivnosti potekajo individualno in so v začetku usmerjene k staršem, vzgojiteljem in učiteljem, kasneje k otroku oz. mladostnici in mladostniku. Zdravstveno-vzgojne aktivnosti so tudi skupinske in so v prvih letih otrokovega življenja prav tako usmerjene k staršem, vzgojiteljem in učiteljem, kasneje k otrokom oz. mladostnicam in mladostnikom. Za šolarje potekajo ob sistematičnih pregledih v zdravstvenem domu in tudi v vrtcih in šolah.

Pričujoča metodološka navodila sledijo Programu preventivnega zdravstvenega varstva otrok in mladostnikov v delu, kjer opisuje Sistematične preventivne preglede ter namenske preglede dojenčkov in predšolskih otrok do 6. leta starosti ter šolskih otrok in mladostnikov.

Z uvedbo novega sistema Spremljanj zunajbolnišničnih obravnav (eSZBO), v sklopu katerega je vključeno tudi Preventivno zdravstveno varstvo otrok in mladostnikov (OTML), bomo na ravni posameznega preventivnega stika otroka z izvajalcem zdravstvene dejavnosti, spremljali posameznega otroka pri sistematičnih in namenskih pregledih, timskih obravnavah in posvetovanjih povezanih z otroci.

NAMEN DOKUMENTA IN OMEJITVE

Namen dokumenta je opredeliti:

- koncepte spremljanja zunajbolnišničnih obravnav in podrobnejše koncepte spremljanja Preventivnega zdravstvenega varstva otrok in mladostnikov na primarni ravni,

- nabor podatkov z imenom podatka, zalogo vrednosti in formatom, s spremljajočimi definicijami in navodili za uporabo,
- kontrole podatkov – podrobnejša navodila so zavedena v dokumentu [Specifikacije preverjanja podatkov SZBO](#),
- obveznost poročanja – podrobnejša navodila so zavedena v dokumentu [Opredelitev obveznega vnosa podatkov](#),
- strukturo zapisa podatkov,
- način prenosa podatkov.

Metodološka navodila za spremljanje otrok in mladostnikov (SZBO) so namenjena **vsem izvajalcem** zdravstvenega varstva otrok na primarni ravni (VZD 327011 (Otroški in šolski dispanzer preventiva), 327014 (Razvojne ambulante) in 302001 (Splošne ambulante, hišni obiski in zdravljenje na domu)), ne glede na tip plačnika ali vir plačila zdravstvenih storitev pri storitvah, ki jih opravijo:

- specialisti pediatri (pediater – dispanzersko predšolska usmeritev) oz. zdravniki usmerjeni v omenjeno področje dela,
- specialisti šolske medicine (pediater – dispanzersko šolska usmeritev) oz. zdravniki usmerjeni v omenjeno področje dela.

Zbiranje podatkov temelji na naslednji zakonodaji:

- Zakon o zbirkah podatkov s področja zdravstvenega varstva (ZZPPZ), objavljen v Uradnem listu Republike Slovenije, št. 65/2000 in 47/2015. (NIJZ 2.2 in NIJZ 2.3)
- Pravilnik za izvajanje preventivnega zdravstvenega varstva na primarni ravni, objavljen v Uradnem listu Republike Slovenije, št. 19/1998 s spremembami in dopolnitvami.
- Odredba o določitvi enotnih metodoloških načel, enotnih standardov in standardnih postopkov za zagotovitev enotnosti sistema vodenja zbirk podatkov s področja zdravstvenega varstva, objavljena v Uradnem listu Republike Slovenije, št. 4/2012.

Vsa morebitna vsebinska vprašanja, pripombe ali predloge za izboljšavo lahko posredujete na naslov otml@nijz.si (elektronski naslov bo aktiven z nacionalno implementacijo SZBO), vprašanja v zvezi s pošiljanjem podatkov preko aplikacije eSZBO pa na eszbo@nijz.si.

DINAMIKA POROČANJA

Podatke SZBO morajo izvajalci zunajbolnišnične zdravstvene dejavnosti pošiljati **vsak mesec**. Rok za pošiljanje podatkov, je do 20. dne v tekočem mesecu za preteklo mesečno obdobje. Podatke SZBO je potrebno poslati preko aplikacije eSZBO. Navodila eSZBO bodo dostopna znotraj aplikacije in na [spletni strani NIJZ](#).

Za namene pilotnega zbiranja podatkov se bodo podatki pošiljali v posebej dogovorjenih terminih.

POVZETEK POMEMBNIH SPREMEMB

Dosedanji podatki o sistematskih pregledih malih in predšolskih otrok so se na območnih enotah NIJZ zbrali na statističnemu obrazcu 8,239 v Excel tabeli, posredovani na magnetnem mediju, in združili v regijska poročila. Zapisi so nato bili posredovani na NIJZ, kjer se je podatke ponovno združilo in statistično obdelalo.

Podatki so bili agregirani in so sporočali zgolj število pregledanih malih otrok, otrok pred vstopom v šolo, v osnovni šoli, v šolah in oddelkih s prilagojenim programom in učnim načrtom ter mladine v 1. in 3. letniku srednje šole, razdeljenih po zdravstvenih regijah.

BELEŽENJE PODATKOV V ZBIRKI ZUNAJBOLNIŠNIČNIH OBRAVNAV

PRIPRAVA IN PRENOS PODATKOV

Stik je osnovna enota opazovanja in poročanja v SZBO. Ob stiku pacienta z zdravstveno službo izvajalec zabeleži vse zahtevane podatke, skladno z ustreznimi Metodološkimi navodili za vsebinsko področje (gl. [Tabela 1](#)). Nekatere vnaprej opredeljene kode diagnoz ali šifre vrst zdravstvenih storitev ali šifre vrst zdravstvene dejavnosti ali šifre izdanih listin predstavljajo sprožilec za dodatne zahtevane podatke (t.i. repki; gl. [Tabela 1](#)) na posameznih vsebinskih področjih SZBO.

V metodoloških navodilih so opredeljeni pogoji za [začetek oz. zaključek stika](#). Stik ima enoličen identifikator.

Za posredovanje podatkov na državno raven je v metodoloških navodilih za določena vsebinska področja definiran specifičen zapis podatkov ([Priloga 4](#): Struktura zapisa podatkov), ki je načeloma sestavljen iz t.i. skupnega dela in pripadajočih repkov.

Od posameznega obravnavanega primera je odvisno koliko repkov bo potrebno izpolniti pri posamezni obravnavi pacienta, saj dopuščamo možnost, da je v okviru posameznega stika lahko na zapis vezanih več sprožilcev, kar pomeni več odprtih repkov in daljši posamezen zapis obravnave.

SPLETNA APLIKACIJA eSZBO

Spletna aplikacija eSZBO je sodobno informacijsko orodje za varno in nadzorovano pošiljanje, sprejem in obdelavo podatkov o zunajbolnišničnih obravnavah. Sestavljena je iz spletne aplikacije za prenos podatkov in administratorske aplikacije.

Aplikacija eSZBO za prenose vsebuje naslednje funkcije:

- paket podatkov (prenos podatkov),
- pregled prenosov (pregled prenosov – izbor po različnih kriterijih, kot so poročevalec, leto, mesec, status, vsebinsko področje),
- izpisi (izpisi števila obravnav, števila storitev in števila diagnoz po različnih kriterijih),
- vsebinski center (uporabniška navodila, opis aplikacije eSZBO in metodološka navodila),
- Help Desk (center za pomoč in prijavo napak) in odjavo/prijavo iz/v aplikacijo.

Administratorska aplikacija eSZBO vsebuje funkcije za nadzor in upravljanje uporabnikov in same aplikacije ter funkcije za nadaljno obdelavo prenešenih podatkov.

Za komunikacijo in dostop do teh aplikacij ter prenešenih podatkov se uporabljajo spletna digitalna potrdila (s katerimi se preverja upravičenost dostopanja) in zNET omrežje. Pooblaščen osebno za pošiljanje podatkov mora v zdravstvenem zavodu pooblastiti direktor zavoda ali druga za to pooblaščen osebno pri izvajalcu zdravstvene dejavnosti.

Podatki se pripravijo za prenos v obliki predpisanih XML-datotek z izvozom podatkov iz aplikacij ali informacijskih sistemov pri izvajalcih zdravstvenih dejavnosti.

Pooblaščen osebno za pošiljanje podatkov prenese te lokalno shranjene XML-datoteke z aplikacijo eSZBO za prenose. Ta aplikacija preveri formate poslanih podatkov glede na predpisane XML-sheme (t.j., ali je podatek število, zaporedje znakov ali datum v določenem formatu ali obliki zapisa) in izvaja logične kontrole teh podatkov, t.j., preverja veljavnost vrednosti posameznih podatkov glede na predpisane kriterije (npr., ali je vrednost podatka iz predpisanega šifranta, ali je sosledje vnešenih datumov pravilno, itd.). V primeru napake spletna aplikacija zavrne prenos XML-datoteke in izpiše opis napake. V tem primeru je potrebno pri pošiljatelju popraviti to napako in popravljeno XML-datoteko spet poslati z aplikacijo eSZBO za prenose.

POGOJI IN POSEBNOSTI PRI BELEŽENJU PODATKOV

Sprožilci za posamezno vsebinsko področje SZBO

Sprožilci so ključni podatki na podlagi katerih oz. kombinaciji le-teh želimo na nacionalnem nivoju spremljati dodatne podatke za določeno vsebinsko področje.

V [tabeli 1](#) so navedeni posamezni sprožilci, katerih namen je določitev pogoja, pod katerim informacijski sistem pri izvajalcu v izpolnjevanje zahteva spremenljivke za določeno vsebinsko področje (t.i. repek). Sprožilec za vsebinsko področje Preventivno zdravstveno varstvo otrok in mladostnikov na primarni ravni je vezan na točno določen tip dogodka (1), določeno dejavnost iz šifranta VZD (327011,327014, 302001), postopek oziroma storitev iz šifranta VZS (1068 - 1101). V primeru, da nek pogoj ni v celoti izpolnjen, se poroča zunajbolnišnična obravnava po skupni shemi SZBO_SKUP.

Informacijski sistem pri izvajalcu naj bi omogočal izvoz vnešenih podatkov za določena vsebinska področja v obliki XML-datotek. Struktura teh datotek je določena s predpisanimi XML-shemami za posamezna vsebinska področja.

Tabela 1. Sprožilci za vsebinsko področje Preventivno zdravstveno varstvo otrok in mladostnikov

VSEBINSKO PODROČJE	SPROŽILEC	TIP DOGODKA	VRSTA IN PODVRSTA ZDRAVSTVENE DEJAVNOSTI (VZD)	VSEBINA OBRAVNAVE	VRSTE ZDRAVSTVENE NIH STORITEV (VZS)	DIAGNOZA	XML SHEMA
SZBO_OTML : OTROCI, MLADOSTNIKI	tip dogodka + VZD + VZS	1	327011, 327014, 302001	/	1068-1101	/	SZBO_OTML

DEFINICIJE KONCEPTOV

Pacient

Pacient je bolnik ali drug uporabnik zdravstvenih storitev v odnosu do zdravstvenih delavcev in zdravstvenih sodelavcev oziroma izvajalcev zdravstvene dejavnosti ne glede na svoje zdravstveno stanje (vir: ZPacP).

Izvajalec zdravstvene dejavnosti

Izvajalec zdravstvene dejavnosti je pravna ali fizična oseba ali njuna notranja OE, ki opravlja zdravstveno dejavnost v skladu z Zakonom o zdravstveni dejavnosti (Uradni list RS, št. 9/92). (vir: NIJZ)

Nosilec stika

Nosilec stika je zdravstveni delavec, ki izvaja zdravstveno obravnavo pacienta pri izvajalcu zdravstvene dejavnosti. (vir: NIJZ)

Nosilec stika je lahko zdravnik, doktor dentalne medicine, diplomirana medicinska sestra, diplomirana babica, fizioterapevt, delovni terapevt, klinični psiholog, klinični logoped.

Ambulanta družinske medicine

Ambulanta družinske medicine je ambulanta splošne in družinske medicine z razširjenim timom, ki ga sestavljajo zdravnik splošne in družinske medicine, zdravstveni tehnik in diplomirana medicinska sestra. (vir: NIJZ)

Zdravstveni delavec

Zdravstveni delavec je oseba, ki je pridobila dodiplomsko ali podiplomsko izobrazbo zdravstvenega področja in opravila strokovni izpit na Ministrstvu za zdravje (MZ), pri izvajalcu, ki ga je za izvajanje strokovnih izpitov pooblastilo MZ oz. je zaključila izobraževanje po Bolonjskem programu in je strokovni izpit opravila v okviru izobraževanja (glej Direktivo Evropskega parlamenta in Sveta 2005/36/ES o priznavanju poklicnih kvalifikacij). (vir: NIJZ)

Seznam poklicev v zdravstveni dejavnosti, ki se vodijo kot poklici zdravstvenih delavcev, je objavljen v [Odredbi o seznamu poklicev v zdravstveni dejavnosti \(Ur.l. RS 4/2014\)](#).

Zdravstveni sodelavec

Zdravstveni sodelavec je oseba, ki nima izobrazbe zdravstvenega področja, v zdravstvu pa opravlja storitve v neposrednem stiku s pacienti (npr. logoped, psiholog) ali zanje (npr. laboratorijski sodelavec, kemijski tehnik,...). Za namen opravljanja teh storitev mora imeti opravljen strokovni izpit na MZ ali pri izvajalcu, ki ga je za izvajanje strokovnih izpitov pooblastilo MZ. (vir: NIJZ)

Zdravstvena obravnava

Zdravstvena obravnava je skupek storitev, ki jih pacientu zagotavljajo zdravstveni delavci in/ali sodelavci pri izvajalcu zdravstvene dejavnosti v okviru (zunajbolnišničnega) stika in bolnišnične epizode. (vir: NIJZ)

Zdravstvena oskrba

Zdravstvena oskrba so medicinski in drugi posegi za preprečevanje bolezni in krepitev zdravja, diagnostiko, terapijo, rehabilitacijo in zdravstveno nego ter druge storitve oziroma postopki, ki jih izvajalci zdravstvenih storitev opravijo pri obravnavi pacienta. (vir: ZpacP)

Zdravniško (medicinsko) oskrbo izvajajo zdravniki in vključuje: anamnezo, fizikalni pregled, diagnostiko, diferencialno diagnostiko, medicinsko pomoč, svetovanje, informacije in navodila, medikamentno zdravljenje, intervencije, napotitve, odpuste ter spremljanje oseb. Zdravstveno oskrbo izvajajo medicinske sestre kot načrtovanje, izvajanje in vrednotenje zdravstvene nege ter kot sodelovanje pri izvajanju načrtov diagnostike in zdravljenja, ki jih je predpisal zdravnik.

Zdravstvena storitev

Zdravstvene storitve so storitve, ki jih v okviru dejavnosti izvajalcev zdravstvenih storitev za paciente opravljajo zdravstveni delavci in zdravstveni sodelavci. (vir: ZpacP)

Zunajbolnišnična obravnava

Zunajbolnišnična obravnava je neprekinjena zdravstvena obravnava pacienta na primarni, sekundarni in terciarni ravni v splošni zunajbolnišnični zdravstveni dejavnosti, v specialistični zunajbolnišnični zdravstveni dejavnosti, v zobozdravstveni dejavnosti in v drugih dejavnostih za zdravje (zdravstvena nega, patronažna dejavnost, fizioterapija, zobotehnika, ...). (vir: NIJZ)

Stik

Stik je dogodek neprekinjene zunajbolnišnične obravnave pacienta s strani zdravstvenega delavca ali zdravstvenega sodelavca pri izvajalcu zdravstvene dejavnosti. (vir: NIJZ)

Stik se začne in konča isti dan, praviloma v obdobju enega ordinacijskega časa in v eni vrsti zdravstvene dejavnosti. En stik predstavlja tudi stik, ki poteka neprekinjeno zvečer in ponoči preko polnoči.

Stik je osnovna enota opazovanja in poročanja v SZBO.

Zaključek stika oz. začetek novega stika povzroči:

- sprememba nosilca stika (praviloma le v ambulantah družinske medicine) ali
- sprememba izvajalca zdravstvene dejavnosti ali
- sprememba vrste zdravstvene dejavnosti (na 1. ali 2. ravni) ali
- zaključek stika.

Za zaključek stika zadošča že eden od pogojev.

Del stika so tudi evidentiranje in poročanje (aktivnost izvajalca, kamor sodi strokovni vnos podatkov in kodiranje in priprava statističnih in finančnih poročil).

Opomba: laboratorijskih storitev ne spremljamo kot samostojnih stikov, ne glede na to, ali so bile naročene z interno napotnico ali z napotnico Zavoda za zdravstveno zavarovanje. V okviru stika lahko zabeležimo rezultate nekaterih laboratorijskih preiskav, ki so opredeljene v nadaljevanju dokumenta.

Primer 1: sistematski stik pri izbranem osebem zdravniku - pediatru v VZD Otroški in šolski dispanzer preventiva (VZD 327011) v starosti 6 mesecev: zdravnik opravi sistematski pregled dojenčka v starosti 6 mesecev – zabeleži se VZS 1071 Sistematični pregled dojenčka v 6. mesecu starosti, poleg podatkov skupnega dela se poroča stik po dveh shemah in sicer po shemi SZBO_OTML o podatkih na sistematskem pregledu in po shemi SZBO_DOJN o podatkih, ki se navezujejo na dojenje v 4. mesecu.

Vrste zdravstvenih storitev (VZS)

Vrsta zdravstvene storitve je ena ali več zdravstvenih storitev, ki ima preventivni, diagnostični, terapevtski ali rehabilitacijski namen in ki jo opravi zdravnik, drug zdravstveni delavec ali zdravstveni sodelavec in se izvaja v okviru stika pri obravnavi pacienta. Vrsto zdravstvene storitve izvaja izvajalec za pacienta z namenom neposrednega ali posrednega izboljšanja ali vzdrževanja zdravja pacienta. (vir: NIJZ)

Vrste zdravstvenih storitev so opredeljene v šifrantu Vrst zdravstvenih storitev. V okviru stika se vpisujejo samo tiste šifre vrst zdravstvenih storitev, ki so bile opravljene v času enega stika. Vrste zdravstvenih storitev ločimo na preventivne preglede, kurativne preglede, diagnostične postopke in terapevtske postopke. V primeru, kadar je med obravnavo opravljen preventivni ali kurativni pregled, je potrebno zabeležiti ustrezno šifro VZS. V primeru, kadar je ob preventivnem ali kurativnem pregledu dodatno opravljen tudi diagnostični ali terapevtski postopek, je potrebno vpisati tudi te storitve. V primeru, kadar je med obravnavo opravljen samo diagnostični ali terapevtski postopek, ni dovoljeno vpisati tudi preventivni ali kurativni pregled.

Šifra prvega pregleda oz. prve obravnave iz šifranta VZS se vpiše ob prvem stiku pacienta z zdravstvenim delavcem zaradi novo odkritega zdravstvenega problema oz. stanja ali zaradi akutnega poslabšanja predhodno odkritega zdravstvenega problema oz. stanja. Vpis ni vezan na koledarsko leto. Šifra kontrolnega pregleda oz. ponovne obravnave iz šifranta VZS se vpiše ob ponovnem stiku pacienta z zdravstvenim delavcem zaradi istega zdravstvenega problema oz. stanja, ki je bilo ugotovljeno ob prvem pregledu (obravnavi), in ki ni v fazi akutnega poslabšanja. Izraza ponovni pregled in kontrolni pregled uporabljamo kot sopomenki.

Šifrant je dostopen na NIJZ strani: <http://www.nijz.si/sl/podatki/sifrant-vrst-zdravstvenih-storitev>

Preventivni pregled

je aktivni zdravstveni nadzor in spremljanje zdravstvenega stanja posameznika ali določenih skupin prebivalcev. Lahko se opravi na različnih ravneh zdravstvenega varstva in na različnih strokovnih področjih. Vodi se pod različnimi imeni, ki že opredeljujejo njegov namen (sistematični pregled dojenčka v 1. mesecu starosti, namenski pregled dojenčka v starosti 2. mesecev, timski posveti zaradi poklicnega svetovanja, posveti s pedagoško službo, konziliarni pregledi delavcev, kontracepcijsko svetovanje...).

Sistematični pregledi

so preventivni pregledi, predpisani za določena starostna obdobja z natančno predpisanimi vsebinami pregleda, ki so določene na z dokazi podprti zdravstveni problematiki ciljne populacije. Izvaja se z namenom aktivne skrbi za ohranjanje zdravja zaradi pravočasnega odkrivanja zdravstvene problematike in izvedbe ozaveščanja ciljnih populacij (npr. sistematični pregled pred vstopom v šolo, predhodni pregled delavcev, preventivni pregled za ugotavljanje ogroženosti zaradi bolezni srca in ožilja, ...)

Vsebinsko področje

V sklopu spremljanja zunajbolnišničnih obravnav je za vsako vsebinsko področje predviden poleg skupnega dela tudi dodaten nabor podatkov, ki se spremlja za določeno vsebino po za to predpisani XML shemi.

Pri spremljanju zunajbolnišničnih obravnav ločimo naslednja vsebinska področja:

Tabela 2. Vsebinska področja

SZBO_POZA	Poškodbe, Zastrupitve
SZBO_NOST	Nosečnost
SZBO_OTML	Preventivno zdravstveno varstvo otrok in mladostnikov
SZBO_DOJN	Dojenje
SZBO_FTSM	Fetalne smrti
SZBO_STER	Sterilizacije
SZBO_PZVO	Preventivno zdravstveno varstvo odraslih
SZBO_PATR	Patronažna zdravstvena nega
SZBO_VZSK	Vzgoja za zdravje skupin
SZBO_ZVCT	Zdravstvenovzgojni centri / Centri za krepitev zdravja
SZBO_SKUP	Splošni podatki o zunajbolnišnični obravnavi (ti podatki lahko predstavljajo posamičen XML paket, lahko pa so del preostalih XML paketov)

Paket

Paket je seznam dogodkov v poročanem obdobju za natanko eno vsebinsko področje. (vir: NIJZ)

XML paket je opredeljena struktura podatkov v poročanem obdobju za posamezno (eno) vsebinsko področje, ki je namenjena množični izmenjavi podatkov v svetovnem spletu.

Izvajalci zunajbolnišnične zdravstvene dejavnosti pripravijo iz svojih zalednih sistemov, v skladu s posameznimi metodološkimi navodili, predpisano strukturo različnih podatkov za pošiljanje preko spleta na NIJZ.

Poročilo

Skupek paketov, ki lahko pokriva različna vsebinska področja (več XML shem). (vir: NIJZ)

Sprožilec za vsebinsko področje

Sprožilci so ključni podatki na podlagi katerih v SZBO za vpisovanje odpremo dodaten nabor podatkov (repek) na določenem vsebinskem področju. (vir: NIJZ)

Sprožilci so lahko določen tip dogodka, določena dejavnost iz šifranta VZD, določena vsebina obravnave (ZZZS, šifrant 12), postopek oziroma storitev iz šifranta VZS, določene diagnoze MKB-10-AM (verzija 6).

DEFINICIJE IN OPIS PODATKOV

Pričujoča metodološka navodila za spremljanje Preventivnega zdravstvenega varstva otrok in mladostnikov na primarni ravni smo oblikovali po vzoru metodoloških navodil za spremljanje zunajbolnišničnih obravnav SZBO. Metodološka navodila so razdeljena na dva dela in sicer na SKUPNI DEL, kjer so podatki smiselno povezani v zaključene sklope (podatki o paketu, o zunajbolnišnični obravnavi, o izvajalcu, o pacientu in o stiku) in so skupni vsem zunajbolnišničnim obravnavam ter specifičnim podatkom za vsebinska področja t.i. REPKI.

Zahtevo po dodatnih specifičnih podatkih, ki jih predstavljajo REPKI, sproži kombinacija vrednosti spremenljivk v SKUPNEM DELU (gl. [Tabela1](#)).

[Podatki o paketu](#)

[Podatki o obravnavi](#)

[Identifikator obravnave](#)

[Podatki o izvajalcu](#)

[Podatki o obravnavi](#)

[Podatki o pacientu](#)

[Podatki o stiku](#)

[Časovna opredelitev stika](#)

[Podatki o nosilcu stika](#)

[Podatki o diagnozi in vrsti zdravstvenih storitev](#)

[Podatki o listinah](#)

[Repki](#)

[Preventivno zdravstveno varstvo otrok in mladostnikov](#)

Skupni del

Podatki o paketu

1. ID PAKETA

Zaloga vrednosti: dvanajstmestno celo število

Format: CHAR (12) – vsebina podatka je numerična

Definicija: ID paketa je enolična identifikacija paketa.

Navodilo: Številka ID paketa je sestavljena iz 5 mestne RIZDDZ (BPI) oznake izvajalca (Izvajalec UKC Ljubljana poroča po nadrejeni ravni (06001), vsi ostali izvajalci po osnovni ravni.) in 7 mestne zaporedne številke dogodka, ki sledi. Generira jo aplikacija pri pošiljanju paketa.

Kontrola: DA

Obvezno: DA

Področje: SZBO_SKUP

Vir: Izvajalec zdravstvene dejavnosti

2. ID POP. PAKETA

Zaloga vrednosti: dvanajstmestno celo število

Format: CHAR (12) – vsebina podatka je numerična

Definicija: ID popravljanega paketa je enolična identifikacija paketa.

Navodilo: Številka ID popravljanega paketa je sestavljena iz 5 mestne RIZDDZ (BPI) oznake izvajalca (Izvajalec UKC Ljubljana poroča po nadrejeni ravni (06001), vsi ostali izvajalci po osnovni ravni.) in 7 mestne zaporedne številke, ki jo vodi izvajalec pri sebi. Podatek se izpolni v kolikor ne gre za prvo pošiljanje paketa.

Primer: 5.1.2015 smo dobili paket z oznako 005500000002. 6.1.2015 pa nam pošljejo paket z oznako 005500000010, ki je popravek paketa 005500000002. Podatek se izpolni v kolikor ne gre za prvo pošiljanje paketa.

Kontrola: DA

Obvezno: POGOJNO

Področje: SZBO_SKUP

Vir: Izvajalec zdravstvene dejavnosti

3. DATUM ZAJEMA OD

Zaloga vrednosti: Veljavni datum LLLL-MM-DD

Format: DATE

Definicija: Začetni datum pošiljanja dogodkov (obravnave/stiki, prijave).

Navodilo: Zapiše se datum prvega dne v mesecu za katerega se pošiljajo podatki.

Kontrola: DA

Obvezno: DA

Področje: SZBO_SKUP

Vir: Izvajalec zdravstvene dejavnosti

4. DATUM ZAJEMA DO

Zaloga vrednosti: Veljavni datum LLLL-MM-DD

Format: DATE

Definicija: Končni datum pošiljanja dogodkov (obravnave/stiki, prijave).

Navodilo: Zapiše se datum zadnjega dne v mesecu za katerega se podatki pošiljajo.

Kontrola: DA

Obvezno: DA

Področje: SZBO_SKUP

Vir: Izvajalec zdravstvene dejavnosti

5. ŠTEVILO ZAPISOV

Zaloga vrednosti: celo število

Format: NUM (5)

Definicija: Število zapisov predstavlja število dogodkov (obravnave/stiki, prijave) pri enem izvajalcu v enem časovnem obdobju.

Navodilo: Zapiše se število preštetih dogodkov (med 1 in 99.999).

Kontrola: DA

Obvezno: DA

Področje: SZBO_SKUP

Vir: Izvajalec zdravstvene dejavnosti

6. TIP DOGODKA

Zaloga vrednosti: Šifrant Tip dogodka

- 1 Obravnava individualnega pacienta
- 2 Interventna prijava za PNB po zakonu (skupine 1, 2, 3)
- 4 Obravnava skupine

Format: NUM (1)

Definicija: Tip dogodka pomeni oznako za vrsto obravnave in način poročanja o zdravstveni storitvi.

Navodilo: Zapiše se vrednost 1 Obravnava individualnega pacienta.

Kontrola: DA

Obvezno: DA

Področje: SZBO_SKUP

Vir: Izvajalec zdravstvene dejavnosti

7. VSEBINSKO PODROČJE

Zaloga vrednosti: Šifrant Vsebinsko področje

SZBO_POZA	Poškodbe, Zastrupitve
SZBO_NOST	Nosečnost
SZBO_OTML	Preventivno zdravstveno varstvo otrok in mladostnikov
SZBO_DOJN	Dojenje
SZBO_FTSM	Fetalne smrti
SZBO_STER	Sterilizacije

SZBO_PZVO Preventivno zdravstveno varstvo odraslih
 SZBO_PATR Patronažna zdravstvena nega
 SZBO_VZSK Vzgoja za zdravje skupin
 SZBO_ZVCT Zdravstvenovzgojni centri/Centri za krepitev zdravja
 SZBO_SKUP Splošni podatki o zunajbolnišnični obravnavi (ti podatki lahko predstavljajo posamičen XML paket, lahko pa so del preostalih XML paketov)

Format: CHAR (10)

Definicija: Vsebinsko področje je področje za katerega se preko sistema poročanja SZBO zbirajo dodatni specifični podatki .

Navodilo: Zapiše se SZBO_OTML.

Kontrola: DA

Obvezno: DA

Področje: SZBO_SKUP

Vir: Izvajalec zdravstvene dejavnosti

Podatki o obravnavi

Identifikator obravnave

8. ID OBRAVNAVE SZBO

Zaloga vrednosti: štiridesetmestno celo število

Format: CHAR (40)

Definicija: ID obravnave je enolična identifikacija obravnave.

Navodilo: Številka ID obravnave je sestavljena po naslednjem ključu:

- 1-5 – 5-mestna RIZDDZ (BPI) številka izvajalca (podatek [Oznaka izvajalca](#); vpis krajših šifer z vodilnimi ničlami) +
- 6-8 - 3-mestna RIZDDZ (BPI) številka lokacije (podatek [Šifra lokacije](#)) vpis krajših šifer z vodilnimi ničlami) +
- 9–40 – 32-mestna številka, ki je sestavlja ID pacienta+ ID Obravnave.

Kontrola: DA

Obvezno: DA

Področje: SZBO_SKUP

Vir: Izvajalec zdravstvene dejavnosti

Podatki o izvajalcu

9. OZNAKA IZVAJALCA

Zaloga vrednosti: RIZDDZ (BPI) – številka izvajalca

Format: CHAR (5) – vsebina podatka je numerična

Definicija: Oznaka izvajalca je številka izvajalca iz RIZDDZ (BPI), kjer je potekal stik.

Navodilo: Vpiše se številka podrejene ravni oz. osnovne ravni izvajalca, kjer je potekal stik, po šifrantu baze podatkov RIZDDZ (BPI), vzpostavljene pri NIJZ.

Kontrola: DA

Obvezno: DA

Področje: SZBO_SKUP

Vir: Izvajalec zdravstvene dejavnosti

10. ŠIFRA LOKACIJE

Zaloga vrednosti: Šifrant RIZDDZ (polje številka lokacije)

Format: CHAR (3) – vsebina podatka je numerična

Definicija: Enolična identifikacijska številka lokacije izvajalca v RIZDDZ (BPI).

Navodilo: Zapiše se tromestna številka lokacije (iz šifranta Lokacije v RIZDDZ), na kateri deluje vrsta zdravstvene dejavnosti, ki je obravnavala pacienta ob posameznem stiku. Krajše šifre vpisujemo z vodilnimi ničlami.

Kontrola: DA

Obvezno: DA

Področje: SZBO_SKUP

Vir: Izvajalec zdravstvene dejavnosti

11. VRSTA in PODVRSTA ZDRAVSTVENE DEJAVNOSTI (VZD) 1. in 2. raven

Zaloga vrednosti: šifrant Vrste zdravstvene dejavnosti (VZD)

Format: CHAR (6)

Definicija: Vrsta zdravstvene dejavnosti – je oznaka vrste in podvrste zdravstvene dejavnosti, v kateri je potekala obravnava pacienta.

Navodilo: Skladno s šifrantom Vrst zdravstvene dejavnosti se vpiše šestmestna oznaka, ki označuje vrsto in podvrsto (prvo in drugo raven) zdravstvene dejavnosti, v skladu z zgoraj opisano definicijo. Če opravlja zdravnik dejavnosti na primarni in na sekundarni ravni, mora podatke zbirati in poročati ločeno glede na vrsto zdravstvene dejavnosti, ki je definirana s koncesijo in /ali pogodbo s plačnikom zdravstvenih storitev. Vpišemo tisto šifro vrste in podvrste zdravstvene dejavnosti izvajalca ki izhaja iz koncesije zdravnika oziroma iz pogodbe z ZZS.

Kontrola: DA

Obvezno: DA

Področje: SZBO_SKUP

Vir: Izvajalec zdravstvene dejavnosti

O obravnavi

12. RAZLOG OBRAVNAVE (ZZS)

Zaloga vrednosti: Šifrant Razlog obravnave za obračun (ZZS, šifrant 10.1)

- 1 Bolezen (vključuje tudi preventivo)
- 2 Poškodba izven dela
- 3 Poklicna bolezen
- 4 Poškodba pri delu
- 5 Poškodba po tretji osebi izven dela

Format: NUM (2)

Definicija: Razlog obravnave je opredelitev razloga za obisk pri izvajalcu zdravstvene dejavnosti oziroma opredelitev razloga za napotitev pacienta v nadaljnjo zdravstveno obravnavo.

Navodilo: Izbere se vrednosti 1.

Kontrola: DA

Obvezno: NE

Področje: SZBO_SKUP

Vir: Izvajalec zdravstvene dejavnosti

13. VSEBINA OBRAVNAVE (ZZZS)

Zaloga vrednosti: Vsebina obravnave (ZZZS, šifrant 12)

- 1 Diagnoza (100% OZZ za zdravljenje in rehabilitacijo iz 23. člena ZZVZZ)
- 2 Nujna medicinska pomoč (100% OZZ)
- 3 Nujno zdravljenje in neodložljive zdravstvene storitve (23. in 25. člen ZZVZZ)
- 4 Nosečnost, porod, kontracepcija (100% OZZ)
- 5 Dajalci tkiv (100% OZZ)
- 6 Obvezno cepljenje (100% OZZ)
- 7 Nega na domu in zdravljenje na domu (100% OZZ)
- 8 Patronažni obisk (100% OZZ)
- 9 Preventiva (100% OZZ)
- 10 Paliativna oskrba (Sklep o določitvi odstotka vrednosti zdrav. storitev, ki se zagotavljajo v OZZ)
- 0 Drugo (Sklep o določitvi odstotka vrednosti zdravstvenih storitev, ki se zagotavljajo v OZZ)

Format: NUM (2)

Definicija: Vsebino obravnave po šifrantu 12 definira ZZZS.

Navodilo: Podatek se prepíše iz informacijskega sistema izvajalca po šifrantu 12 (Vsebina obravnave). Podatek se uskladi s poročanjem na ZZZS.

Kontrola: DA

Obvezno: DA

Področje: SZBO_SKUP

Vir: Izvajalec zdravstvene dejavnosti

14. TIP PLAČNIKA

Zaloga vrednosti: šifrant Tip plačnika

- 1 Obvezno zavarovanje
- 2 Samoplačnik
- 3 Prostovoljno zavarovanje
- 4 Konvencija
- 5 Proračun (države, regije, občine)
- 6 Neprofitne institucije (nevladne organizacije)
- 7 Podjetja, korporacije
- 9 Drugo

Format: NUM (1)

Navodilo: Vedno, ko je plačnik ZZZS (ne glede na to, kolikšen je delež doplačil z naslova PZZ ali pacienta), pošlje plačnik 1 - OZZ (ali konvencija, če gre za tujca). Kadar so na obravnavi samo samoplačnike storitve pa 2 - samoplačnik.

Vrednost 4 - Konvencija vključuje Evropsko kartico zdravstvenega zavarovanja (EHIC – European Health Insurance Card), socialne in druge bilateralne sporazume Republike Slovenije s tretjimi državami o kritju stroškov zdravstvene oskrbe tujih državljanov.

Kontrola: DA

Obvezno: DA

Področje: SZBO_SKUP

Vir: Izvajalec zdravstvene dejavnosti

Podatki o pacientu

15. ENOTNA MATIČNA ŠTEVILKA OBČANA (EMŠO)

Zaloga vrednosti: veljavni EMŠO

Format: CHAR (13)

Definicija: Enotna matična številka (EMŠO) občana je 13-mestna slovenska matična številka pacienta.

Navodilo: V polje se vpiše 13-mestno slovensko matično številko občana.

Pri tujcih, ki imajo slovensko EMŠO, se polje obvezno izpolni. Vsak pacient, ki ima za državo stalnega bivališča (podatek [Država oz. regija stalnega prebivališča](#)) označeno Slovenija mora imeti izpolnjeno polje. Podatek se praviloma beleži iz on-line sistema za namen izvajanja zdravstvene storitve in obračuna zdravstvene storitve v breme obveznega zdravstvenega zavarovanja ZZS.

Le izjemoma, če pacient nima nobene od dveh identifikacijskih števil (niti Enotne matične številke občana niti Zdravstvene številke npr. tujci ali novorojenčki), se namesto EMŠO vpiše nadomestna identifikacijska številka. Kot nadomestna identifikacijska številka pacienta v zunajbolnišnični obravnavi se vpisuje 13-mestna oznaka v formatu DDMMLLLRSPPII, kjer predstavlja:

- 1 DDMMLLL – dan, mesec in leto rojstva pacienta;
- 2 R – oznaka regije običajnega bivališča (oznake A, B, C, D, ... L, T) iz šifranta Občina - regija
- 3 S – spol (1-M, 2-Ž, 3-nedoločljiv, 9-neznano);
- 4 PP – prvi dve črki priimka;
- 5 II – prvi dve črki imena.

Kontrola: DA

Obvezno: DA

Področje: SZBO_SKUP

Vir: Izvajalec zdravstvene dejavnosti, on-line sistem

16. ZDRAVSTVENA ŠTEVILKA (ZZS ŠTEVILKA ZAVEZANCA)

Zaloga vrednosti: veljavna ZZS številka zavarovane osebe

Format: CHAR (9) - vsebina podatka je numerična

Definicija: ZZS številka zavarovane osebe je 9-mestna številka, ki jo je pacientu dodelil Zavod za zdravstveno zavarovanje Slovenije (ZZS).

Navodilo: V polje se vpiše 9-mestno številko, ki jo je pacientu dodelil Zavod za zdravstveno zavarovanje Slovenije (ZZS). Podatek se praviloma beleži iz on-line sistema za namen izvajanja zdravstvene storitve in obračuna zdravstvene storitve v breme obveznega zdravstvenega zavarovanja ZZS.

Če pacient te številke nima (npr. novorojenčki, pacienti brez zdravstvenega zavarovanja, tujci), se polje izpolni z ničlami. Pri obravnavah, kjer so storitve vezane na posameznika in ki imajo označen tip plačnika ([Tip plačnika](#)) 1, je polje obvezno.

Kontrola: DA

Obvezno: POGOJNO

Področje: SZBO_SKUP

Vir: Izvajalec zdravstvene dejavnosti, on-line sistem

17. SPOL

Zaloga vrednosti: Šifrant Spol

- 1 Moški
- 2 Ženski
- 3 Nedoločljiv
- 9 Neznano

Format: NUM (1)

Definicija: Spol je biološki spol pacienta.

Navodilo: Vpiše se oznaka spola po šifrantu. Nedoločljiv spol se lahko uporabi v obravnavi novorojencev. Podatek se praviloma beleži iz on-line sistema za namen izvajanja zdravstvene storitve in obračuna zdravstvene storitve v breme obveznega zdravstvenega zavarovanja ZZS.

Kontrola: DA

Obvezno: DA

Področje: SZBO_SKUP

Vir: Izvajalec zdravstvene dejavnosti, on-line sistem

18. DATUM ROJSTVA

Zaloga vrednosti: Veljavni datum LLLL-MM-DD

Format: DATE

Definicija: Datum rojstva je datum, ko se je pacient rodil.

Navodilo: Vpiše se leto, mesec in dan rojstva. Podatek se praviloma beleži iz on-line sistema za namen izvajanja zdravstvene storitve in obračuna zdravstvene storitve v breme obveznega zdravstvenega zavarovanja ZZS.

Kontrola: DA

Obvezno: DA

Področje: SZBO_SKUP

Vir: Izvajalec zdravstvene dejavnosti, on-line sistem

19. DRŽAVA STALNEGA PREBIVALIŠČA

Zaloga vrednosti: Šifrant držav in drugih ozemelj (ISO 3166, 2017)

Format: CHAR (3)

Definicija: Država stalnega prebivališča je država, v kateri ima pacient stalno prebivališče. Stalno prebivališče je po definiciji iz Zakona o prijavi prebivališča (ZPPreb) "naselje, kjer se posameznik naseli z namenom, da v njem stalno prebiva, ker je to naselje središče njegovih življenjskih interesov, to pa se presoja na podlagi njegovih poklicnih, ekonomskih, socialnih in drugih vezi, ki kažejo, da med posameznikom in naseljem, kjer živi, dejansko obstajajo tesne in trajne povezave".

Navodilo:

Vpiše se tromestna koda države stalnega prebivališča pacienta po šifrantu držav in drugih ozemelj. Šifrant ima tri mesta z vodilno ničlo. Če podatek o državi ni znan, se vpiše 999 – Nerazvrščeno. Koda države je obvezno levo poravnana.

Kontrola: DA

Obvezno: NE

Področje: SZBO_SKUP

Vir: Izvajalec zdravstvene dejavnosti

20. OBČINA OBIČAJNEGA PREBIVALIŠČA

Zaloga vrednosti: Šifrant občine regije NIJZ (vir Šifrant občin Geodetske uprave RS)

Format: CHAR (3) – vsebina podatka je numerična

Definicija: Občina običajnega bivališča je občina, kjer ima pacient običajno prebivališče, ki v primeru Slovenije vključuje stalno ali začasno prebivališče.

Navodilo: Zapiše se občina običajnega bivališča pacienta po zadnjem veljavnem šifrantu občine regije NIJZ. Kadar ima pacient prijavljeno začasno prebivališče, se v polje Občina običajnega prebivališča vpiše pacientovo začasno prebivališče; kadar pa ima pacient prijavljeno zgolj stalno prebivališče, se polje Občina običajnega prebivališča vpiše pacientovo stalno prebivališče. Podatek se praviloma beleži iz on-line sistema za namen izvajanja zdravstvene storitve in obračuna zdravstvene storitve v breme obveznega zdravstvenega zavarovanja ZZZS. Pri tujcih, ki imajo običajno prebivališče v Sloveniji se polje izpolni v skladu z navodili. Pri pacientih, ki nimajo prijavljenega običajnega bivališča v Sloveniji (tujci in slovenski državljani, ki živijo v tujini), se polje izpolni z 000.

Opomba: Ta oznaka občine ni tista, ki sestavlja registrsko številko zavezanca za prispevek.

Kontrola: DA

Obvezno: DA

Področje: SZBO_SKUP

Vir: Izvajalec zdravstvene dejavnosti, on-line sistem

21. DRŽAVLJANSTVO

Zaloga vrednosti: Šifrant držav in drugih ozemelj (ISO 3166, 2017)

Format: CHAR (3)

Definicija: Državljanstvo pomeni stalno pravno razmerje določene osebe do države, ki posamezniku priznava poseben pravni status. Državljanstvo Republike Slovenije oseba pridobi po rodu; z rojstvom na območju Slovenije, če sta oče in mati neznana ali ni znano njuno državljanstvo ali pa sta brez državljanstva; z naturalizacijo, to je s sprejemom v državljanstvo na podlagi prošnje; po mednarodni pogodbi (vir: [SURS](#)).

Navodilo: Vpiše se tromestna koda države po šifrantu držav in drugih ozemelj. Osnovna šifra ima tri mesta. Za slovensko državljanstvo se izbere koda 705. Če podatek o državljanstvu ni znan, se vpiše 999.

Kontrola: DA

Obvezno: NE

Področje: SZBO_SKUP

Vir: Izvajalec zdravstvene dejavnosti

22. PODLAGA ZA ZDRAVSTVENO ZAVAROVANJE

Zaloga vrednosti: Šifrant Podlaga zavarovanja (ZZZS, šifrant 25) z dodatnimi kodami: 000000 plačnik ni ZZZS

Format: CHAR (6)

Definicija: Podlaga za zdravstveno zavarovanje je oblika medsebojnega razmerja med uporabnikom zdravstvenega varstva in zavezancem za plačilo njegovega zdravljenja i.e. zdravstvene obravnave.

Navodilo za uporabo: Šifra podlage za zdravstveno zavarovanje se prepíše iz kartice zdravstvenega zavarovanja (šestmestna šifra). Vpiše se oblika medsebojnega razmerja med uporabnikom zdravstvenega varstva in zavezancem za plačilo njegovega zdravljenja. Prva tri mesta kode predstavljajo podlago nosilca zavarovanja, druga tri mesta pa podlago zavarovanja družinskega člana. Podatek se praviloma beleži iz on-line sistema za namen izvajanja zdravstvene storitve in obračuna zdravstvene storitve v breme obveznega zdravstvenega zavarovanja ZZS.

Za paciente, pri katerih plačnik ni ZZS, se v polje vpiše 000000.

Za begunce se uporabi koda iz šifrantu 032000.

Za novorojenčke, ki še nimajo kartice zdravstvenega zavarovanja, se vpiše »podlaga starša« +077 (da je novorojenček se vidi iz razlike med datumom rojstva in datumom stika (npr. 28 dni)).

Za novorojenčke mater, pri katerih plačnik ni ZZS, se v polje vpiše 000000.

Za novorojenčke begunca se vpiše kodo 032077 (da je novorojenček se vidi iz razlike med datumom in datumom stika).

V kolikor polje ostane prazno, privzamemo, da podatek ni znan.

Kontrola: DA

Obvezno: DA

Področje: SZBO_SKUP

Vir: Izvajalec zdravstvene dejavnosti, on –line sistem

Podatki o stiku

Časovna opredelitev

23. DATUM STIKA

Zaloga vrednosti: Veljavni datum LLLL-MM-DD

Format: DATE

Definicija: Datum stika se vpiše pri vsakem stiku med pacientom in izvajalcem.

Navodilo: Vsak stik se začne in konča isti dan, praviloma v obdobju enega ordinacijskega časa v eni vrsti zdravstvene dejavnosti. Datum stika mora vsebovati celotni datum (LLLL-MM-DD, na primer 2017-01-11).

Kontrola: DA

Obvezno: DA

Področje: SZBO_SKUP

Vir: Izvajalec zdravstvene dejavnosti

24. URA PRIHODA

Podatek se ne poroča.

Podatki o nosilcu stika

25. PODATKI O NOSILCU STIKA (ZDR. DELAVCU/ZDR. SODELAVCU)

Zaloga vrednosti: RIZDDZ (BPI)– številka zdravstvenega delavca/sodelavca

Format: NUM (7)

Definicija: Vpiše se šifra nosilca stika. Glej poglavje [Definicije konceptov](#).

Navodilo: Zapiše se številka RIZDDZ (BPI) nosilca stika.

V primeru, da je pregled izvedlo več oseb, je to zdravnik, ki zaključi primer (t.j. postavi diagnozo, določi terapijo in nadaljnji postopek obravnave) oziroma se podpiše pod dokument (v komisiji-timu je to vodja). Če gre za zdravstveno-vzgojni stik, je to šifra odgovornega nosilca izobraževanja. Če gre za svetovanje, se vpiše šifra izvajalca svetovanja.

Kontrola: DA

Obvezno: DA

Področje: SZBO_SKUP

Vir: Izvajalec zdravstvene dejavnosti

Podatki o diagnozi in vrsti zdravstvenih storitev

26. DIAGNOZA (do 5)

Zaloga vrednosti: MKB -10-AM (verzija 6)

Format: CHAR (5)

Definicija: Glej poglavje [Definicije konceptov](#).

Navodilo: Vpiše se ena izmed diagnoz MKB-10-AM v poglavju Dejavniki, ki vplivajo na zdravstveno stanje in na stik z zdravstveno službo. Vpisujejo se zgolj tiste kode bolezni in stanj, ki jih ob enem stiku ugotovi oz. obravnava zdravnik (zdravstveni delavec). Ne vpisujejo se druga prisotna stanja, ki ob stiku niso bila obravnavana. Vpiše se lahko do 5 kod diagnoz. Diagnoze se vpisujejo brez pik. Ovrednotenje obravnavanih diagnoz po pomembnosti v okviru enega stika pri njihovem zapisu ni potrebno prav tako ni pomemben vrstni red zapisa obravnavanih diagnoz.

Kontrola: DA

Obvezno: DA

Področje: SZBO_SKUP

Vir: Izvajalec zdravstvene dejavnosti

27. ZUNANJI VZROK POŠKODBE ali ZASTRUPITVE (do 3)

Zaloga vrednosti: MKB -10-AM (verzija 6)

Format: CHAR (5)

Definicija: Zunanji vzrok opredeljuje dogodke in okoliščine kot vzrok za poškodbo, zastrupitev in druge škodljive posledice.

Navodilo: V primeru poškodbe/zastrupitve, vpisane pri podatku Diagnoza (S00.0-T98.3), je obvezno vpisati kodo zunanjega vzroka (Zunanji vzrok poškodbe ali zatrupitve), ki je opredeljena s štiri/pet-mestnimi šiframi iz MKB-10-AM (verzija 6). Diagnoze se vpisujejo brez pik.

Kadar je ena izmed diagnoz (podatek Diagnoza) S00.00 - T35.7, T66-T95.9, T98.0-T98.3 ali posamezne vsebinsko smiselne diagnoze Z40.00-Z54.9, je zunanji vzrok V00.00 – Y91.9 in Y95-Y98, vendar se šifre X40 - X49, X60 - X69, X85.00 - X90.09, Y10 - Y19 in Y90.0 - Y91.9 uporabljajo le izjemoma.

Kadar je ena izmed diagnoz (podatek Diagnoza) T90.0-T98.3, se običajno vpiše kodo zunanjegavzroka poškodbe z eno izmed šifer Y85.0-Y89.9.

Kadar je koda diagnoze T36.0-T65.9, T96, T97 ali posamezne vsebinsko smiselne diagnoze Z40.00-Z54.9, so zunanji vzroki X40-X49, X60-X69, X85.00-X90.09, Y10-Y19, ostale šifre v okviru V00.00-Y91.9 in Y95-Y98 pa se uporabljajo le izjemoma.

Za kodiranje zunanjega vzroka kot dodatne šifre NE uporabljamo šifre iz MKB-10-AM (verzija 6) Y92 (kraj dogodka) in U50-U73 (aktivnost v času dogodka). Šifra Y92 (kraj dogodka) se vpiše pri

podatku 39 Kraj dogodka poškodbe ali zastrupitve in šifre U50-U73 (aktivnost v času dogodka) se vpišejo pri podatku 40. Aktivnost v času nastanka poškodbe ali zastrupitve.

Možno je vpisati do 3 kode zunanega vzroka.

Kontrola: DA

Obvezno: NEOBVEZNO

Področje: SZBO_SKUP

Vir: Izvajalec zdravstvene dejavnosti

28. KRONIČNA BOLEZEN, DIAGNOZA (do 5)

Zaloga vrednosti: MKB -10-AM (verzija 6)

Format: CHAR (5)

Definicija: Glej poglavje [Definicije konceptov](#).

Navodilo: Nosilec obravnave glede na informacije, ki so mu na voljo, opredeli, ali je posamezno stanje, vpisano pri spremenljivki Diagnoza, kronično ali ne. Vpiše **se samo tista diagnoza kronične bolezni, zaradi katere je bil pacient obravnavan v okviru stika in je vpisana v polju Diagnoza (1 do 5)**. Diagnoze se vpisujejo brez pik.

V primeru, da je v podatku Diagnoza vpisana kronična bolezen je potrebno enako diagnozo vnesti tudi pri podatku Kronična bolezen, diagnoza.

Podatek Kronična bolezen, diagnoza se izpolni pri vsakem stiku, ko je bil pacient obravnavan zaradi kronične bolezni.

Kontrola: DA

Obvezno: NEOBVEZNO

Področje: SZBO_SKUP

Vir: Izvajalec zdravstvene dejavnosti

29. VRSTE ZDRAVSTVENIH STORITEV (VZS) (do 5)

Zaloga vrednosti: Šifrant VZS

Format: CHAR (5)

Definicija: Glej [Definicije konceptov](#).

Navodilo: V primeru preventivnega zdravstvenega varstva otrok in mladostnikov se lahko poroča naslednje VZS-je:

Šifra VZS	Naziv VZS
1068	Sistematični pregled dojenčka v 1. mesecu starosti
1069	Namenski pregled dojenčka v 2. mesecu starosti
1070	Sistematični pregled dojenčka v 3. mesecu starosti
1071	Sistematični pregled dojenčka v 6. mesecu starosti
1072	Sistematični pregled dojenčka v 9. mesecu starosti
1073	Sistematični pregled dojenčka v 12. mesecu starosti
1074	Sistematični pregled otroka v 18. mesecu starosti
1075	Sistematični pregled otroka v 3. letu starosti
1076	Sistematični pregled otroka v 5. letu starosti
1077	Namenski preventivni pregled po sistematiki v predšolskem obdobju
1078	Namenski pregled otrok pred vstopom v vrtec
1079	Namenski pregled pred cepljenjem v predšolskem obdobju
1080	Namenski preventivni pregled pred odhodom na organizirano zdravstveno letovanje

1081	Namenski preventivni pregled pred zdraviliškim zdravljenjem
1082	Sistematični pregled pred vstopom v osnovno šolo (vstopnika)
1083	Sistematični pregled v 1. razredu osnovne šole
1084	Sistematični pregled v 3. razredu osnovne šole
1085	Sistematični pregled v 6. razredu osnovne šole
1086	Sistematični pregled v 8. razredu osnovne šole
1087	Sistematični pregled v 1. letniku srednje šole
1088	Sistematični pregled v 3. letniku srednje šole
1089	Sistematični pregled mladih zunaj rednega šolanja v 18. letu starosti
1090	Sistematični pregled otrok v šolah in odd. s prilagojenim programom in učnim načrtom (vsako leto)
1091	Sistematični pregled v 1. letniku višje in visoke šole
1092	Sistematični pregled v 3. letniku višje ali visoke šole
1093	Namenski preventivni pregled po sistematiki šolskih otrok in mladine ter študentov
1094	Namenski pregled pred cepljenjem šolskih otrok in mladine ter študentov
1095	Namenski preventivni pregled zaradi poklicnega svetovanja
1096	Timska obravnava šolskega novince (vstopnika) pred vstopom v šolo
1097	Timska obravnava zaradi poklicnega svetovanja
1098	Timska obravnava otroka in mladostnika zaradi težav (telesne, duševne in socialne problematike, oprostitev od športne vzgoje, izostankov od pouka, družinske problematike, učnih težav, vedenjske problematike,...)
1099	Posvet s pedagoškim kadrom, svetovalno službo, športnimi vaditelji itd.
1100	Posvet s šolarjem in mladostnikom
1101	Posvet s starši/skrbniki

Opomba:

Storitve VZS 1077, 1079 - 1081, 1090- 1101 se poročajo po XML shemi SZBO_OTML. Zanje velja, da se poročajo samo podatki iz skupnega dela 1-31.

Kontrola: DA

Obvezno: DA

Področje: SZBO_SKUP

Vir: Izvajalec zdravstvene dejavnosti

Podatki o listinah

30. IZDANE LISTINE (do 10)

Zaloga vrednosti: Šifrant Vrste listin - Vrste listin OZZ (ZZZS) z dodatnimi kodami NIJZ

- 1 Napotnica
- 2 Delovni nalog
- 6 Recept
- 7 Naročilnica za medicinske pripomočke (NAR-1)
- 8 Naročilnica za pripomočke za vid (NAR-2)
- 50 Napotitev na zdravstvenovzgojno delavnico/individualno svetovanje
- 51 Potrdilo o upravičeni zadržanosti od dela
- 52 Predlog za zdravniško komisijo
- 53 Predlog za invalidsko komisijo
- 54 Razna potrdila/mnenja (za zavarovalnice, opravičila..)
- 58 Obvestilo osebnemu/ga zdravniku/ka
- 90 Bela napotnica (ni listina OZZ)
- 99 Ni listine

Format: NUM (2)

Definicija: Izdane listine so dokumenti, ki jih ob zaključku stika izda nosilec stika.

Navodilo: Zabeleži se šifra iz zaloge vrednosti. Zabeleži se vsaj eden izmed 10 podatkov.

Šifrant Vrste listin je v osnovi šifrant ZZS Vrste listin OZZ, ki so mu dodane NIJZ vrednosti od številke 50 do 58. Pri podatku Izdane listine niso mogoče naslednje vrednosti: 3, 4, 5, 9, 10 (te niso možne iz šifranta ZZS), 55, 56, 57.

Kontrola: DA

Obvezno: DA

Področje: SZBO_SKUP

Vir: Izvajalec zdravstvene dejavnosti

31. PREJETE LISTINE

Zaloga vrednosti: šifrant Vrste listin - šifrant Vrste listin OZZ (ZZS) z dodatnimi kodami NIJZ

1 Napotnica

2 Delovni nalog

54 Razna potrdila/mnenja (za zavarovalnice, opravičila..)

55 Obvestilo (izvajalec patronažne zdravstvene nege) o ugotovljenem stanju

58 Obvestilo osebnemu/ga zdravniku/ka

90 Bela napotnica (ni listina OZZ)

99 Ni listine

Format: NUM (2)

Definicija: Prejete listine so dokumenti, ki jih nosilec stika lahko prejme ob začetku stika.

Navodilo: Zabeleži se šifra iz zaloge vrednosti.

Šifrant Vrste listin je v osnovi šifrant ZZS Vrste listin OZZ, ki so mu na NIJZ bile dodane vrednosti od številke 50 do 58.

Pri podatku Izdane listine niso mogoče naslednje vrednosti: 3 - 10 (te šifre niso možne iz šifranta ZZS) in 50 – 53, 56 in 57.

Kontrola: DA

Obvezno: DA

Področje: SZBO_SKUP

Vir: Izvajalec zdravstvene dejavnosti

Preventivno zdravstveno varstvo otrok in mladostnikov na primarni ravni

35. TELESNA VIŠINA

Zaloga vrednosti: trimestno celo število

Format: NUM (3)

Definicija: Izmerjena telesna višina v cm (999). Do 2. leta starosti merimo telesno dolžino, od 2. leta starosti dalje merimo telesno višino.

Navodilo: Vpiše se število v cm. Telesno višino merimo pri stoječi/ležeči, vzravnani osebi od podplatov do vrha glav, oseba ne sme biti obuta.

Antropometrične meritve izvajamo v dopoldanskem času. Merjenec mora biti slečen oziroma v spodnjem perilu in bos ali obut v tanke nogavice. Dojenčki so goli, oviti v pleničko. Pri večjih otrocih merimo višino na stoječem antropometru. Otrok je z obrazom obrnjen proti osebi, ki ga meri, nožni palci se morajo poravnati v vzporedni črti. S hrbtom je otrok prislonjen na antropometer. Kolena so pri tem iztegnjena, hrbet vzravnani. Obraz naj bo poravnani tako, da je spodnji del orbite in vhod v zunanji sluhovod v navidezni vodoravni liniji (standardni položaj telesa in glave - Frankfortska drža). Za dojenčke in manjše otroke se uporablja Martinov antropometer (korito). Rezultat meritve se odčita, ko je instrument še na merjencu; oseba, ki rezultate vpisuje, jih mora glasno ponoviti, preden

jih vpiše. Vpiše se izmerjena telesna višina v cm. Telesna višina se zapiše pri sistematskih in namenskih pregledih dojenčkov, otrok in mladostnikov (VZS 1068 - 1076, 1078, 1082 - 1089).

Kontrola: DA

Obvezno: POGOJNO

Področje: SZBO_OTML

Vir: Izvajalec zdravstvene dejavnosti

36. TELESNA MASA

Zaloga vrednosti: decimalno število

Format: NUM (3,1)

Definicija: Izmerjena telesna masa v kg. Meritev se opravlja na na 0,1 kg natančno.

Navodilo: Vpiše se izmerjena telesna masa v kg. Antropometrične meritve izvajamo v dopoldanskem času. Merjenec mora biti slečen oziroma v spodnjem perilu in bos ali obut v tanke nogavice. Dojenčki so goli, oviti v pleničko. Večji otrok je pri tehtanju z obrazom obrnjen k tehtnici. Pri tehtanju dojenčkov in malih otrok leže ali sede se korito tehtnice pokrije s plenico in nato stehta oroka. Plenico se vsakič stehta posebej, nato pa se njena teža odšteje. Rezultat meritve se odčita, ko je instrument še na merjencu; oseba, ki rezultate vpisuje, jih mora glasno ponoviti, preden jih vpiše. Vpiše se izmerjena telesna masa v kg. Telesna masa se zapiše pri sistematskih in namenskih pregledih dojenčkov, otrok in mladostnikov (VZS 1068 - 1076, 1078, 1082 - 1089).

Kontrola: DA

Obvezno: POGOJNO

Področje: SZBO_OTML

Vir: Izvajalec zdravstvene dejavnosti

37. OBSEG GLAVE

Zaloga vrednosti: decimalno število

Format: NUM (3,1)

Definicija: Izmerjen horizontalni obod največjega premera glave v cm. Meritev se opravlja na eno decimalko.

Navodilo: Obseg glave merimo pri otroku zaradi spremljanja rasti, izločitev suma na dismorfizem ali v diagnostične namene za posredno določanje intrakranialnega tlaka pri bolezenskih stanjih. Pri merjenju obsega glave otrok sedi z obrazom obrnjen proti merilcu, dojenček leži na hrbtu na topli mizici. Smiselno je sistematično merjenje do 4. leta starosti, potem se rast glave upočasni in prične prevzemati obliko odrasle osebe. Izmerjeno vrednost primerjamo z izračunanimi vrednostmi za spol in starost v populaciji in določimo percentilno vrednost. Vsaka zaporedna percentilna vrednost, ki presega dve krivulji ali ki preseže 97. percentilo ali zdrsne pod 5. percentilo za spol in starost, je razlog za napotitev na sekundarno oziroma terciarno raven za nadaljnjo diagnostiko. Obseg glave se zapiše pri sistematskih in namenskih pregledih dojenčkov, otrok in mladostnikov (VZS 1068, 1070 - 1076, 1078).

Kontrola: DA

Obvezno: POGOJNO

Področje: SZBO_OTML

Vir: Izvajalec zdravstvene dejavnosti

38. OBSEG TREBUHA

Zaloga vrednosti: decimalno število

Format: NUM (3,1)

Definicija: Izmerjen horizontalni obod trebuha v sredinski točki med spodnjim robom XII. rebra in grebenom črevnice v cm. Meritev se opravlja na eno decimalko.

Navodilo: Obseg trebuha merimo zaradi spremljanja napredovanja maščobnega tkiva. Antropometrične meritve izvajamo v dopoldanskem času. Merjenec mora biti slečen oziroma v spodnjem perilu in bos ali obut v tanke nogavice. Otrok stoji obrnjen proti merilcu. Rezultat meritve se odčita, ko je instrument še na merjencu. Oseba, ki rezultate vpisuje, jih mora glasno ponoviti, preden jih vpiše. Obsege merimo z jeklenim ali za to primernim merilnim trakom. Obseg trebuha se zapiše pri sistematskih in namenskih pregledih dojenčkov, otrok in mladostnikov (VZS 1068 - 1076, 1078, 1082 - 1089)

Kontrola: DA

Obvezno: POGOJNO

Področje: SZBO_OTML

Vir: Izvajalec zdravstvene dejavnosti

39. OSTRINA VIDA

Zaloga vrednosti: šifrant Ostrina vida

1 normalen vid

2 motnja vida

Format: NUM (1)

Definicija: Testiranje ostrine vida preko otrokovega opisa simbola/črke/številke na oddaljenosti petih metrov pri predšolskih oziroma šestih metrov pri šolskih otrocih. Zapiše se ostrina vida v obliki ulomka (npr. 6/6, če je otrokova najmanjša prebrana vrstica označena s št.6) oziroma decimalnega števila (1,0)

Navodilo: Vidna ostrina je najbolj znana metoda za pregled vidne funkcije. Pri predšolskih otrocih se vid testira s standardnimi tablicami za določanje ostrine vida (optotipi s simboli). Pri šolskih otrocih se vid testira s Snellenovimi tabelami (črkovne ali številčne), Landoltovo C tabelo ali E tabelo za nepismene. Vsako oko se testira posebej. Ostrina vida se zapiše pri namenskem pregledu otrok 6 mesecev pred vstopom v šolo (VZS 1082) in pri sistematskih pregledih otrok in mladostnikov (VZS 1075, 1076, 1083 - 1089).

Kontrola: DA

Obvezno: POGOJNO

Področje: SZBO_OTML

Vir: Izvajalec zdravstvene dejavnosti

40. STRABIZEM

Zaloga vrednosti: šifrant Strabizem

1 negativno (ni strabizma)

2 pozitivno (strabizem)

Format: NUM (1)

Definicija: Testiranje vida na prisotnost/odsotnost strabizma.

Navodilo: Pri preverbalnih otrocih se za odkrivanje prisotnosti strabizma uporablja test fiksacije, pri malčkih, ki sodelujejo pri pregledu in pri maljših šolarjih (3-7 let) se uporabljajo test bulbomotorike,

test konvergence in Cover test, ki je najvažnejša preiskava ob sumu na strabizem malega otroka. Rezultat testiranja na strabizem se zapiše pri namenskem pregledu otrok 6 mesecev pred vstopom v šolo (VZS 1082) in pri sistematskih pregledih dojenčkov in otrok (VZS 1068, 1070, 1075, 1076, 1083).

Kontrola: DA

Obvezno: POGOJNO

Področje: SZBO_OTML

Vir: Izvajalec zdravstvene dejavnosti

41. SLUH

Zaloga vrednosti: šifrant Sluh

1 normalen

2 okvara sluha

Format: NUM (1)

Definicija: Odkrivanje motenj sluha preko otrokovih refleksnih reakcij na zvok, lokalizacije zvoka, reakcij na govor, prepoznavanja imenovanih predmetov, poimenovanja znanih predmetov, pokazanja slike na zahtevo, avdiometrije z igro.

Navodilo: Na zvok se odzove že 26 tednov star zarodek. Akustični dražljaj je nujen za zorenje slušne poti in razvoj govora. Pri tem je odločilno obdobje prvih treh let starosti. Naglušnost v otroškem obdobju zahteva posebno pozornost, zato jo moramo kar se da hitro prepoznati in ustrezno obravnavati, da preprečimo težke posledice. Sluh se zapiše pri sistematskih pregledih dojenčkov, otrok in mladostnikov (VZS 1068, 1070, 1076, 1083, 1085, 1086 - 1089) in pri namenskem pregledu otroka pred vstopom v šolo (VZS 1082).

Kontrola: DA

Obvezno: POGOJNO

Področje: SZBO_OTML

Vir: Izvajalec zdravstvene dejavnosti

42. DENVER II RAZVOJNI PRESEJALNI TEST (DRPT)

Zaloga vrednosti: šifranta Denver II razvojni presejalni test

1 normalen

2 vprašljiv

3 neizvedljiv

Format: NUM (1)

Definicija: Testiranje s standardnim kompletom testnih pripomočkov. Rezultati se beležijo na tesni list po protokolu.

Navodilo: Z DRPT ocenjujemo sposobnost posameznega otroka za opravljanje določenih, njegovi starosti primernih nalog, rezultate pa primerjamo z rezultati standardizacijskega vzorca otrok iste starosti. Uporaben je za zgodnje odkrivanje asimptomatskih otrok z razvojnimi težavami, za potrditev suma na zaostanek pri posameznem otroku z objektivno metodo in za spremljanje rizičnih otrok. Testiranje lahko izvajajo le posamezniki, ki so se dobro seznanili s testnim materialom in so pripravljeni na probleme, ki nastopijo med testiranjem malih otrok. DRPT se izvaja v prostoru, kjer ni predmetov, ki bi lahko pritegnili otrokovo pozornost in tako motili potek testiranja. Rezultate testa po predpisanih kriterijih oceni zdravnik. Rezultate DRPT se zapiše pri sistematskih pregledih dojenčkov in otrok (VZS 1068, 1070 - 1076).

Kontrola: DA

Obvezno: POGOJNO

Področje: SZBO_OTML

Vir: Izvajalec zdravstvene dejavnosti

43. SISTOLNI KRVNI TLAK

Zaloga vrednosti: trimestno celo število

Format: NUM (3)

Definicija: Izmerjen sistolni krvni tlak v mmHg.

Navodilo: Meritve krvnega tlaka se morajo izvajati pri vseh otrocih po tretjem letu starosti ob vsakem sistematičnem pregledu (populacijski pristop preventivnega ukrepanja), že prej pa pri otrocih z večjim tveganjem (pristop visoke rizičnosti). Krvni tlak naj bi se meril vsaj enkrat letno. Za točno meritev je pomembno, da so merilniki krvnega tlaka ustrezno umerjeni, manšete morajo biti primerne velikosti, meritev mora biti izvedena po protokolu. Zelo pomemben je izbor manšete - dolžina notranjega, gumijastega, balona mora pokrivati 80-100 % obsega nadlakti, širina manšete pa naj bi pri otroku obsegala 40 % dolžine nadlakti, ki se jo meri na sredini med olekranionom in akromionom. Predpisana je standardizirana metoda merjenja krvnega tlaka s primernim aparatom (avtomatski merilci ali sfigmomanometrični merilci). Preden se začne izvajati meritev, naj preiskovanec miruje vsaj 5 minut na stolu, da se umiri in sprosti, majhen otrok naj sedi v naročju starša. Med meritvijo naj preiskovanec sedi sproščeno, tako da leži podlaket na podlagi v višini srca, tako je postavljen tudi merilec krvnega tlaka. Krvni tlak se meri na dominantnem zgornjem udu, manšeta naj bo nameščena trdno, pri večjih otrocih 2 cm nad predkomolčno jamo, pri manjših otrocih pa ustrezno manj. Izmerjen krvni tlak se ovrednoti s pomočjo preglednic za 90. in 95. percentilo krvnega tlaka z upoštevanjem spola, starosti in percentile telesne višine. Rezultate meritev krvnega tlaka se zapiše pri namenskem pregledu 6 mesecev pred vstopom v šolo (VZS 1082) in ob sistematskih pregledih otrok in mladostnikov (VZS 1075, 1076, 1083 - 1089).

Kontrola: DA

Obvezno: POGOJNO

Področje: SZBO_OTML

Vir: Izvajalec zdravstvene dejavnosti

44. DIASTOLNI KRVNI TLAK

Zaloga vrednosti: trimestno celo število

Format: NUM (3)

Definicija: Izmerjen diastolni krvni tlak v mmHg.

Navodilo: Meritve krvnega tlaka se morajo izvajati pri vseh otrocih po tretjem letu starosti ob vsakem sistematičnem pregledu (populacijski pristop preventivnega ukrepanja), že prej pa pri otrocih z večjim tveganjem (pristop visoke rizičnosti). Krvni tlak naj bi se meril vsaj enkrat letno. Za točno meritev je pomembno, da so merilniki krvnega tlaka ustrezno umerjeni, manšete morajo biti primerne velikosti, meritev mora biti izvedena po protokolu. Zelo pomemben je izbor manšete - dolžina notranjega, gumijastega, balona mora pokrivati 80-100 % obsega nadlakti, širina manšete pa naj bi pri otroku obsegala 40 % dolžine nadlakti, ki se jo meri na sredini med olekranionom in akromionom. Predpisana je standardizirana metoda merjenja krvnega tlaka s primernim aparatom (avtomatski merilci ali sfigmomanometrični merilci). Preden se začne izvajati meritev, naj preiskovanec miruje vsaj 5 minut na stolu, da se umiri in sprosti, majhen otrok naj sedi v naročju starša. Med meritvijo naj preiskovanec sedi sproščeno, tako da leži podlaket na podlagi v višini srca, tako je postavljen tudi merilec krvnega tlaka. Krvni tlak se meri na dominantnem zgornjem udu, manšeta naj bo nameščena trdno, pri večjih otrocih 2 cm nad predkomolčno jamo, pri manjših otrocih pa ustrezno manj. Izmerjen krvni tlak se ovrednoti s pomočjo preglednic za 90. in 95.

percentilo krvnega tlaka z upoštevanjem spola, starosti in percentile telesne višine. Rezultate meritev krvnega tlaka se zapiše pri namenskem pregledu 6 mesecev pred vstopom v šolo (VZS 1082) in ob sistematskih pregledih otrok in mladostnikov (VZS 1075, 1076, 1083 - 1089).

Kontrola: DA

Obvezno: POGOJNO

Področje: SZBO_OTML

Vir: Izvajalec zdravstvene dejavnosti

45. ADAMSOV TEST PREDKLONA (ATP)

Zaloga vrednosti: šifrant Adamsov test predklona

1 normalni predklon

2 asimetrija

Format: NUM (1)

Definicija: Inspekcija otrokovega hrbta in predklona. Po potrebi izmerjen nagib trupa s skoliometrom v kotnih stopinjah ali izmerjena torakalna in/ali lumbalna prominenca z gibometrom v cm.

Navodilo: ATP je osnovni presejalni test za odkrivanje skolioz. Če je skolioza odkrita, se le-ta objektivno oceni še s skoliometrom ali z merjenjem višine torakalne in/ali lumbalne prominence. Otrok je pri pregledu v spodnjih hlačah in bos, stoji vzravnano, stopali naj ima skupaj, kolena iztegnjena, roki ob telesu (test se lahko izvaja tudi v sedečem položaju). Oceni se morebitna asimetrija prsnega koša, bokov, višine ramen ali nagnejnost medenice v eno stran. Nato otrok glavo spusti na prsi, roki pa mu prosto visita sklenjeni spredaj, počasi se prepogiba naprej. Izvajalec testa gleda otrokov hrbet od zadaj, lahko tudi od spredaj. Pri asimetriji je test ATP pozitiven, s skoliometrom se izmeri nagib trupa. Rezultate testa se zapiše pri pregledu pred vstopom v šolo (VZS 1082) in ob sistematskih pregledih otrok in mladostnikov (VZS 1075, 1076, 1083 - 1089).

Kontrola: DA

Obvezno: POGOJNO

Področje: SZBO_OTML

Vir: Izvajalec zdravstvene dejavnosti

46. SRČNA FREKVENCA

Zaloga vrednosti: trimestno celo število

Format: NUM (3)

Definicija: Izmerjena srčna frekvenca (pulz) v številu utripov/minuto.

Navodilo: Srčno frekvenco se zabeleži sočasno z izmerjeno vrednostjo krvnega tlaka. Rezultate meritev srčne frekvenca se zapiše pri namenskem pregledu 6 mesecev pred vstopom v šolo (VZS 1082) in ob sistematskih pregledih otrok in mladostnikov (VZS 1083 - 1089).

Kontrola: DA

Obvezno: POGOJNO

Področje: SZBO_OTML

Vir: Izvajalec zdravstvene dejavnosti

47. PALPACIJA ŠČITNICE

Zaloga vrednosti: šifrant ščitnica

1 normalna

2 povečana

Format: NUM (1)

Definicija: Inspekcija in palpacija ščitnice.

Navodilo: S tipanjem ščitnice lahko najdemo otroke in mladostnike s povečano ščitnico, ki je dalj časa asimptomatska. Pridemo lahko do zgodnje diagnoze in pravočasne korekcije motenj. Inspekcijo ščitnice opravi zdravnik, najprej pri otrokovem normalnem položaju glave, nato še pri blagi retrofleksiji. Pri palpaciji stoji izvajalec za preiskovancem in z obema rokama (s kazalcema in sredincema) otipa celotno sprednjo in obe stranski vratni regiji. Test pregleda ščitnice se izvaja pri pregledu pred vstopom v šolo (VZS 1082) in ob sistematskih pregledih otrok in mladostnikov (VZS 1083 - 1089).

Kontrola: DA

Obvezno: POGOJNO

Področje: SZBO_OTML

Vir: Izvajalec zdravstvene dejavnosti

48. SISTEMATIČNI PSIHOLOŠKI PREGLED (SPP3)

Zaloga vrednosti: šifrant Psihološki in logopedski pregled

1 normalen

2 odstopanje

Format: NUM (1)

Definicija: Postopek ugotavljanja težav otroka v osebostnem in psihomotornem razvoju.

Navodilo: Sistematični psihološki pregled (SPP) je celosten postopek ugotavljanja težav otrok v osebostnem in psihomotornem razvoju. Cilj tega pregleda je odkrivanje vzročnih dejavnikov v družini in v otrokovem širšem okolju in se opravi z metodo SPP-3. SPP-3 obsega: vprašalnik za starše-1, vprašalnik za starše-2, testne preizkušnje, listo za povzemanje podatkov o otroku, pogovor in svetovanje staršem. Sistematični psihološki pregled se izvaja pri sistematičnem pregledu otrok v 3. letu starosti (VZS 1075)

Kontrola: DA

Obvezno: POGOJNO

Področje: SZBO_OTML

Vir: Izvajalec zdravstvene dejavnosti

49. LOGOPEDSKI PREGLED, OCENA GOVORA

Zaloga vrednosti: šifrant Psihološki in logopedski pregled

1 normalen

2 odstopanje

Format: NUM (1)

Definicija: Spremljanje razvoja komunikacije, govora in jezika pri logopedu.

Navodilo: Preventivni logopedski pregled pri petletnem otroku odkriva govorno jezikovne in komunikacijske motnje. Sistematični pregled pri logopedu obsega diagnostične postopke pri ugotavljanju govorno jezikovnih sposobnosti in komunikacije – pregled artikulacije, pregled gramatike, pregled sintakse in semantike, oceno komunikacije. Idenstifikacija otrok z govorno-jezikovnimi motnjami je pomembna v celotnem predšolskem obdobju, posebej kritična pa okrog 4.-5. leta starosti, ko se začne približevati obdobje formalnega šolanja. Pomembna je pomoč logopeda v obliki diagnostike in terapije, ki zagotavlja, da so otroci govorno-jezikovno maksimalno pripravljeni na

povečane izobraževalne in socialne zahteve. Logopedski pregled se izvaja pri sistematskih pregledih otrok in mladostnikov (VZS 1076, 1083) in pri pregledu pred vstopom v šolo (VZS 1082).

Kontrola: DA

Obvezno: POGOJNO

Področje: SZBO_OTML

Vir: Izvajalec zdravstvene dejavnosti

50. RETENCIJA TESTISEV (STAROST 6m)

Zaloga vrednosti: Šifrant retencija testisev

1 normalno

2 retencija enega testisa

3 retencija obeh testisov

Format: NUM (1)

Definicija: Inspekcija in palpacija testisov.

Navodilo: V embrionalnem razvoju modi potujeta iz trebušne votline skozi ingvinalni kanal v modnik. Če modi (eno ali obe) kjerkoli na tej poti zastaneta, govorimo o reteniranem modu oziroma o retaciji testisa/testisov. Čim višje so locirana nespuščena moda, večja je verjetnost degenerativnih sprememb germinalnih celic s posledično nepolodnostjo in nevarnostjo malignih tumorjev, zato je pomembno zgodnje zdravljenje (med 6. in 12. mesecem). Test pregleda testisov na retencijo se pri dečkih izvaja pri sistematskem pregledu pri 6. mesecu starosti (VZS 1071).

Kontrola: DA

Obvezno: POGOJNO

Področje: SZBO_OTML

Vir: Izvajalec zdravstvene dejavnosti

51. STAROST OB MENARHI

Zaloga vrednosti: dvomestno celo število

Format: NUM (2)

Definicija: Pri deklicah se zabeleži približna starost ob menarhi.

Navodilo: Beleženje pojava menarhe je pomembno z vidika spremljanja pubertetnega razvoja. Menarha običajno nastopi med 10. in 15. letom starosti. Menstrualni cikel se normalno uredi v prvih dveh letih po menarhi. Deklico se vpraša po njeni starosti ob menarhi pri sistematskem pregledu v 6., 8. razredu in 1. letniku (VZS 1085 - 1087).

Kontrola: DA

Obvezno: POGOJNO

Področje: SZBO_OTML

Vir: Izvajalec zdravstvene dejavnosti

52. INDIVIDUALNA ZDRAVSTVENA VZGOJA

Zaloga vrednosti: Šifrant Opravljeno/ni opravljeno

1 opravljena

2 ni opravljena

Format: NUM (1)

Definicija: Individualna zdravstvena vzgoja.

Navodilo: Namen zdravstvenovzgojnega dela je informirati in motivirati posameznika, da aktivno skrbi za svoje zdravje. Zdravstvenovzgojni programi omogočijo posamezniku oblikovati znanja, stališča in vedenjske vzorce za zdrav način življenja. Ciljne skupine za zdravstveno vzgojo: starši, pedagogi, otroci in mladostniki. Namenjena je razreševanju specifične problematike otrok, povezane z biopsihosocialnim razvojem, zdravstvenimi težavami, vedenjskimi, učnimi težavami itd. Individualna zdravstvena vzgoja se izvaja pri sistematskih in namenskih pregledih otrok in mladostnikov (VZS 1068 - 1074, 1084 - 1089).

Kontrola: DA

Obvezno: POGOJNO

Področje: SZBO_OTML

Vir: Izvajalec zdravstvene dejavnosti

53. SKUPINSKA ZDRAVSTVENA VZGOJA

Zaloga vrednosti: Šifrant Opravljeno/ni opravljeno

1 opravljena

2 ni opravljena

Format: NUM (1)

Definicija: Skupinska zdravstvena vzgoja.

Navodilo: Namen zdravstvenovzgojnega dela je informirati in motivirati posameznika, da aktivno skrbi za svoje zdravje. Zdravstvenovzgojni programi omogočijo posamezniku oblikovati znanja, stališča in vedenjske vzorce za zdrav način življenja. Ciljne skupine za zdravstveno vzgojo: starši, pedagogi, otroci in mladostniki. Namenjena je razreševanju specifične problematike otrok, povezane z biopsihosocialnim razvojem, zdravstvenimi težavami, vedenjskimi, učnimi težavami itd. Skupinska zdravstvena vzgoja se izvaja pri sistematskih in namenskih pregledih otrok in mladostnikov (VZS 1078, 1082 - 1088).

Kontrola: DA

Obvezno: POGOJNO

Področje: SZBO_OTML

Vir: Izvajalec zdravstvene dejavnosti

PRILOGA 1: SEZNAM ŠIFRANTOV

Šifranti so dostopni na povezavi <http://www.nijz.si/sl/podatki/pilotni-projekt-spremljanje-zunajbolniscnih-obravnav-szbo>.

PRILOGA 2: INFORMATIVNA STRUKTURA ZAPISA PODATKOV ZA POROČANJE

ZAP. ŠT. V MN	Podatek	Format	SZBO_OTML
1	Id paketa	CHAR (12)	X
2	Id pop. Paketa	CHAR(12)	0
3	Datum zajema OD	DATE	X
4	Datum zajema DO	DATE	X
5	Število zapisov	NUM (5)	X
6	Tip dogodka	NUM (1)	X
7	Vsebinsko področje	CHAR (10)	X
8	Id obravnave SZBO	CHAR (40)	X
9	Oznaka izvajalca	CHAR (5)	X
10	Šifra lokacije	CHAR (3)	X
11	Vrsta in podvrsta zdravstvene dejavnosti (VZD)	CHAR (6)	X
12	Razlog obravnave (ZZZS)	NUM (2)	N
13	Vsebina obravnave (ZZZS)	NUM (2)	X
14	Tip plačnika	NUM (1)	X
15	Enotna matična številka občana (EMŠO)	CHAR (13)	X
16	Zdravstvena številka (ZZZS številka zavezanca)	CHAR (9)	0
17	Spol	NUM (1)	X
18	Datum rojstva	DATE	X
19	Država stalnega prebivališča	CHAR (3)	N
20	Občina običajnega prebivališča	CHAR (3)	X
21	Državljanstvo	CHAR (3)	N
22	Podlaga za zdravstveno zavarovanje	CHAR (6)	X
23	Datum stika	DATE	X
24	Ura prihoda	TIME (4)	
25	Podatki o nosilcu stika (zdr.delavcu/zdr.sodelavcu)	NUM (7)	X
26	Diagnoza (do 5)	CHAR (5)	X
27	Zunanji vzrok poškodbe ali zastrupitve (do 3)	CHAR (5)	N
28	Kronična bolezen, diagnoza (do 5)	CHAR (5)	N
29	Vrste zdravstvenih storitev (VZS) (do 5)	CHAR (5)	X
30	Izdane listine (do 10)	NUM (2)	X
31	Prejete listine	NUM (2)	X
35	Telesna višina	NUM (3)	0
36	Telesna masa	NUM (3,1)	0

37	Obseg glave	NUM (3,1)	0
38	Obseg trebuha	NUM (3,1)	0
39	Ostrina vida	NUM (1)	0
40	Strabizem	NUM (1)	0
41	Sluh	NUM (1)	0
42	Denver II razvojni presejalni test (DRPT)	NUM (1)	0
43	Sistolni krvni tlak	NUM (3)	0
44	Diastolni krvni tlak	NUM (3)	0
45	Adamsov test predklona (ATP)	NUM (1)	0
46	Srčna frekvenca	NUM (3)	0
47	Palpacija ščitnice	NUM (1)	0
48	Sistematični psihološki pregled (SPP3)	NUM (1)	0
49	Logopedski pregled, ocena govora	NUM (1)	0
50	Retencija testisev (starost 6m)	NUM (1)	0
51	Starost ob menarhi	NUM (2)	0
52	Individualna zdravstvena vzgoja	NUM (1)	0
53	Skupinska zdravstvena vzgoja	NUM (1)	0

Legenda:

- X – podatek je obvezen
- 0 - podatek je pogojno obvezen
- » « - podatek se ne poroča
- N – ni obvezen, je pa zaželen

PRILOGA 3: SZBO OPREDELITEV OBVEZNEGA VNOSA PODATKOV

Opredelitev je dostopna na: <http://www.nijz.si/sl/podatki/pilotni-projekt-spremljanje-zunajbolnisnicnih-obravnav-szbo>

Nacionalni inštitut
za javno zdravje

Preventivno zdravstveno varstvo otrok in mladostnikov (OTML)
Definicije in metodološka navodila za sprejem podatkov za preventivno
zdravstvenovarstvo ootrokin mladostnikov na primarni ravni, v.1.01

Ljubljana, februar 2019